

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXIV. Donatarius omnium bonorum, vel quotæ, tenetur duntaxat ad contribuendum pro rata ad solutionem debitorum, quæ tempore donationis jam concepta erant: si verò sit donatarius quotæ cum suis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

ponere, quia lex requirit expressam dispositionem: vt concludit Nicolaus à Genua in *tratt. de verb. enunciat. lib. 2. quest. 20. num. 4. & per totam*, præsertim quando verba enunciativa sunt incidenter, & propter aliud prolata; idque maximè, si præcederet testamentum cum debitis solemnitatibus conditum, & cum legitimo testium numero, quod erat fauorabilius omnibus liberis, & illos reducebat ad æqualitatem, † & propterea difficilius renouatur: vt dicunt DD. in *authent. hoc inter liberos, Cod. de testam. Simon de Præt. lib. 4. interpret. 3. dubit. 2. num. 5. Cane. lib. 3. cap. 20. n. 422.*

7 Præterea stante clausula derogatoria, quæ forsitan continetur in dicto testamento paterno, aut si expressa non fuerit, subintelligitur fauore liberorum, posterior illa asserta dispositio non potest valere in præiudicium dictæ clausulæ derogatoriæ, cum nullam ipsius contineat derogationem: Mantic. de *consect. lib. 6. tit. 2. n. 25. juncto n. 31.*

Ultima inspectio versatur circa renunciationem factam per vnum ex testatoris liberis, omnium iurium paternorum & maternorum, mediante constitutione patrimonii Ecclesiastici per patrem eidem filio suo facta.

Concludendum est, dictam renunciationem non posse impugnari ex capite nullitatis, ratione minoris ætatis; quia propter iuramentum in illo contractu appositum, dictas renuncians fuit effectus de minore maior: *authent. sacramenta puberum, Cod. si adversus vendit.*

8 Sed tamen verissimum est, dictum minorem posse restitui in integrum, si doceat de læsione enormi, & multò magis si de enormissima, tum ex capite metus reuerentialis, qui sufficiens est ad rescissionem contractus, si cum eo concurrat enormissima læsio: *Farinac. in fragmentis, in verbo, Metus, n. 130. ubi plures allegat: † tum etiam,*

9 *Metus, n. 130. ubi plures allegat: † tum etiam,* quia licet non possit allegari læsio in renunciatione facta intuitu ingressus in Religionem, tamen quando agitur de renunciantem propter ademptionem beneficii secularis, veluti Canoniciatus, aut similis, quæ non fuit facta contemplatione ingressus in Religionem, certum est locum esse rescissioni, si constet de læsione: vt probat Morotius *conf. 28. num. 11. & per totum.*

CAPUT CLXXIV.

Donatarius omnium bonorum, vel quotæ, tenetur duntaxat ad contribuendum pro rata ad solutionem debitorum, quæ tempore donationis jam concepta erant. Si verò sit donatarius quotæ cum suis oneribus, tenetur ad ratam acquisitionum per donatorem post donationem factarum. Verum si donator voluerit ipsum teneri ad debita actiua & passiva, tenetur ad omnia, si dictum fuerit de præsentibus & futuris. Donator post perfectam donationem potest suam intentionem dubiam declarare.

S V M M A R I V M.

1 Donatarius universitatis, vel quotæ, tenetur pro

rata ad solutionem debitorum existentium tempore donationis.

2 Donatarius quotæ cum suis omnibus, tenetur ad debita post donationem contracta, quando donator fecit acquisitiones æquivalentes.

3 Si in donatione dictum sit donatarium succedere debere in omnibus debitis, tam actiuis, quam passivis, præsentibus, & futuris, tenetur ad debita post donationem contracta.

4 In dubio, legatum nominum intelligitur de iis quæ restatori debentur.

5 Quid si in hereditate aderant debita tam actiua quam passiva? res est dubia: sed cessat dubium si testator id expresserit.

6 Donator potest sibi reservare facultatem disponendi de bonis donatis, etiam in donatione inter vivos.

7 Donator post perfectam donationem, licet illas revocare nequeat, tamen potest illam mutare.

8 Donando bona sua, in quibus erant commixta alia, quæ electioni erant supposita, censetur donatarium elegisse.

9 Quod procedit, siue donatio sit universalis, siue quotæ.

10 Debita etiam chirographaria debitorum per donatarium quotæ, etiam futura, & post donationem contracta, si donatarius sit de illis oneratus in donatione.

Supponitur in facto, patrem filio suo contemplatione patrimonii domum suam, necnon etiam medietatem omnium & singulorum bonorum suorum mobilium, immobilium, iurium, & actionum, iurium dominicalium, & debitorum actiuorum, & passiuorum, præsentium, & futurorum quorumcumque, donasse inter vivos, vltima sibi durante vita reservato.

Ex qua donatione variae quaestiones decidende proponuntur.

Et primò quidem, vtrum filius donatarius teneatur ad solutionem debitorum omnium per patrem, etiam post donationem contractorum.

Secundò, vtrum stante dubio circa interpretationem dictæ donationis, licitum fuerit patri post duodecim annos interpretari, & declarare.

Tertiò, vtrum legatum 500. scutorum per patrem factum dicto eorum communi filio, censetur comprehensum in donatione universalis recepta illis per patrem facta, attento quod ipse pater erat hæres universalis suæ uxoris, gratias de constituto ejus hereditatem vni, vel pluribus eorum communibus liberis ad ejus electionem, & quod de tempore donationis factæ per patrem Francisco, ejus vxor erat mortua, & aderant duo filii, quibus, seu cuilibet ipsorum eadem mater per aureos testamento legauerat.

Ad primam quaestionem respondetur, certum esse quod donatarius universalis, seu quotæ, teneatur ad debita tempore donationis contracta: ad notata in *l. aris alieni, Cod. de donat.* quia bona transligantur deducto ære alieno: *l. subsignatum, §. si quis, ff. de verb. signific. Corn. conf. 289. n. 4. vol. 4. Mantica de tacit. convent. lib. 13. tit. 25. n. 7.*

Certum etiam est, quod donatarius quotæ cum suis oneribus, tenetur ad debita postea contracta, quando donator fecit acquisitiones æquivalentes debitis postea contractis: *Maynard. lib. 2. cap. 1. de facit doctrina Bartoli in l. si filius, num. 2. ff. ad Trebellianum, & Gratian. discept. 247. n. 57. Corn. conf. 289. n. 4.*

num. 8. vol. 2. Rot. decis. 233. part. 2. diversor. Talsch.
in verbo, donatio, conclus. 648. n. 66.

- Sed difficultas casus propofiti reſtringenda eſt ad
 alia verba donationis, quibus donator declarat ſe
 donare Francisco filio omnia debita, tam actiua
 quam paſſiua. Verum reſoluendum eſt, donatarium
 teneri ad ſolutionem æris alieni poſt donationem
 contracti, cum adiecta fuerit illa clauſula dona-
 tionis debitorum actiuorum & paſſiuorum, præſen-
 tium & futurorum quorumcumque: debita ſiqui-
 dem quedam ſunt actiua, alia verò paſſiua: † vt di-
 ſtingunt DD. in rubr. Cod. de rebus creditis, & nomi-
 natim Sicard. num. 6. in dubio nomen debitorum
 donatum, vel legatum, intelligitur de debitis acti-
 uis: veluti ſi teſtator dicat, *Lego Titio omnia debita
 mea*, intelligitur de illis quæ ipſi teſtatori debentur:
 text. eſt in l. ſi ſerui 121. §. qui Margaritha, ff. de
 leg. 1. & tradit Bald. in dicta rubric. de reb. credit. n. 3.
 Quod verum eſt, quando in hæreditate ſolum
 aderant credita, † ſed quando in ea erant debita &
 credita, quæſtionem dubitabiliorem eſſe exiſtimat
 Salicet. in dicta rubr. num. 3. in fine. Sed ceſſat dubi-
 tatio, quia donator expreſſe voluit onerare dona-
 tarium debitis etiam paſſiuis, non ſolum præſentibus,
 ſed etiam futuris; & ideo cum verſemur in claris
 non eſt recurrendum ad coniecturas: l. continuum,
 §. cum ita, ff. de verbor. obligat. † Poſſe enim dona-
 tor hanc donationi legem adicere, vt de bonis do-
 natis ad libitum inter viuos, vel cauſa mortis diſpo-
 nere poſſit, & ſi diſponat, diſpoſitio erit valida:
 vt teſtator Narr. conf. 118. num. 3. & ſeqq. Mantie. de
 tacit. conuent. lib. 13. tit. 47. num. 4. Si poſſet diſponere
 de rebus donatis, ergo poſſet etiam hypothecare,
 vel obligare in præiudicium donatarii.
 Ad ſecundam quæſtionem reſpondetur, quod
 licet donator poſt perfectam donationem, non
 poſſit illi præiudicare, niſi hoc ſibi reſeruauerit, vt
 ſuprà dictum eſt; tamen poſſet, ſi aliqua adit
 ambiguitas, aut dubitatio, declarare qualis fuerit
 ejus intentio tempore donationis, & ejus declara-
 tionem etiam ex poſt factæ ſtandum eſt, vt per Cra-
 vet. conf. 134. num. 4. Caſtrenſ. conf. 343. num. 2. in fine,
 verſic. nam quando cumque, vol. 1. vbi dicit quod
 verba donationis inter viuos dubia declarantur per
 concedentem, ſiue declaratio fiat inter viuos, ſiue
 in vltima voluntate: Tufch. littera D, conſuſ. 626.
 num. 24.
 Ad tertiam quæſtionem reſpondetur, quod cum
 pater haberet ex teſtamento vxoris facultatem eli-
 gendi vnum, vel plures ex liberis, cenſetur filium
 donatarium elegiſſe, faciendū illi donationem me-
 diatatis omnium bonorum ſuorum, in quibus bona
 vxoris erant conſuſa & comprehenſa, Fontanell.
 de pact. nupr. claſſ. 4. gloſſ. 5. num. 64. Idem deſi-
 467. num. 6. & ſequent. & oſtendi ſuprà, part. 1. in
 iſtis quæſtionibus civilibus, cap. 50. numero 21. &
 ſequent.
 Neque fieri debet differentia inter donationem
 vniuerſalem omnium bonorum, & illam quæ facta
 fuit duntaxat de medietate. Quia quemadmodum
 per institutionem hæredis, vel donationem
 vniuerſalem, cenſetur quis electus vniuerſaliter,
 vigore facultatis eligendi ſibi data; ita per institu-
 tionem, vel donationem mediatatis, cenſetur facta
 electio pro medietate: per textum expreſſum in l.
 num ex familia 69. §. ſi duos, ff. de legat. 2. ubi quer-
 ritur Iuriſconſultus quid ſit dicendum, ſi grauatus
 nulli reliquerit, ſed duos tantum de familia hære-
 des ſcripſerit, vtrum illi quaſi nominati, ſeu electi,
 rem illa conſequi debeant, perinde ac ſi expreſſe electi
 Sanſtegerii quaſt. & reſol. civil. T. II. P. II.

fuiſſent; an verò omnes de familia ſint audiendi, quaſi nullus fuerit nominatus? Et reſponder Jurifconſultus, pto iis quidem portionibus, quia jure hæreditario retinent, eſe fideicommiſſum obtenturos: & ibi notat Barrol. *num. 2. & 3.* & plures allegat Caldas de *jur. emphyteut. tit. de nominat. lib. 2. q. 7. num. 1.*

Ideo bona materna confusa cum paternis per
additionem hereditatis sine inventario, pertinebunt
ad donatarium, à se ipso deducenda, unà cum
quingentis aureis sibi prælegatis, tanquam à do-
natario medietatis bonorum paternorum, quam
donator voluit omnibus debitis activis, & passivis,
præsentibus & futuri onerare. † Cujus oneris ca
virtus est, ut omnia debita pro medietate deducan-
tur de donatione, sive hypothecharia, sive chirogra-
pharia: ex notatis per decis. Kotæ Romanæ 119.
n. 3. & 4. part. 7. recent.

CAPUT CLXXV.

De debitore obærato, qui post obtentam à creditoribus suis chirographariis dilationem quinquennalem, vendidit quædam bona uni ex dictis chirographariis, qui vult pretium bonorum venditorum, tam extans quàm jam extinctum, compensare, & respectivè retinere pro satisfactione sui crediti : & probatur, talem compensationem, seu retentionem non posse subsistere in præjudicium aliorum creditorum ; præsertim stante mala fide tam emptoris, quàm venditoris, qui notitiam habebant dictorum creditorum.

S V M M A R I V M.

- 1 Venditio facta in fraudem parata executionis non
subsidit.
- 2 Tertius qui se opponit executionibus credito-
rum, debet docere de sua iusta posses-
sione.
- 3 Tertius qui emit in fraudem parata executionis,
conveniri potest recta via, maxime si debitor
non sit solvendo.
- 4 Compenfatio fieri non potest, quando pretium
exiat in manibus illius qui simul est emptor
& creditor, nec ante adventum temporis solu-
tionis.
- 5 Creditores agere possunt recta via contra nomen
debitoris nondum exaltum, & nondum com-
pensatum.
- 6 Pretium succedit loco rei in subsidium, quando de-
bitor non est solvendo.
- 7 Excussio bonorum debitoris non est necessa-
ria, quando debitor notorie non est sol-
vendo.
- 8 Qui in aliquo actu facit mentionem alicujus in-
strumenti, cum expressione anni, diei, & no-
tarii, presumitur scivisse totum instrumen-
tum.
- 9 Recipiens solutionem in vim alicujus instru-
menti, presumitur illius notitiam ha-
buisse.